

DOI 10.31651/2524-2660-2020-1-251-256

ORCID 0000-0003-2448-0689

ВЕЛИЧКО Оксана Миколаївна,

вихователька дошкільного навчального закладу (ясла-садок) санаторного типу № 74
«Лісова пісня» Черкаської міської ради

e-mail: lisova_pisnya@ukr.net

УДК 373.2.048.4(045)

ПРОФОРІЕНТАЦІЙНА РОБОТА З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті висвітлено засади профорієнтаційної роботи з дітьми дошкільного віку через працю дорослих. Ознайомлення з працею дорослих і виховання поваги до неї – один із способів формування у дітей працьовитості, позитивного ставлення до праці та до трудівників. Ознайомлюючи дітей із працею дорослих, ми маємо можливість повідомити їм конкретні завдання про працю, сформувані певні уявлен-

ня про неї і на цій основі виховувати почуття поваги до праці дорослих, навчити цінити працю, пробудити в дітей інтерес і любов до неї, викликати прагнення до трудової діяльності, бажання працювати сумлінно, старанно.

Ключові слова: *праця дорослих; професія; профорієнтаційна робота; методи; прийоми та форми профорієнтаційної роботи.*

Постановка проблеми. Дошкільний вік – період, коли у дитини формуються уявлення про навколишній світ, оточуючих, а також явища суспільного життя. Дошкільнята мають засвоїти багато правил людського життя. Для того, щоб чогось навчитися, діти дошкільного віку граються. Для ознайомлення дітей з працею дорослих використовуються найрізноманітніші методи, а саме: спостереження за працею дорослих, екскурсії, бесіди, читання художніх творів, розгляд картин, демонстрування діафільмів, дидактичні та сюжетно-рольові ігри, участь дітей у праці дорослих.

Рання профорієнтація – це виявлення нахилів, інтересів, зацікавлень дітей тим чи іншим предметом, видом трудової діяльності дітей з метою подальшої професійної орієнтації.

Мета статті. Розглянути та обґрунтувати процес ранньої профорієнтації дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У період дошкільного дитинства діти виявляють зацікавлення до професій дорослих, у грі й побуті виникає бажання наслідувати старших, діти прагнуть зробити щось самі, усвідомлюють користь своїх дій, виявляють бережне ставлення до праці дорослих. Усе це дає можливість обрати дитині свій шлях в майбутньому, адже дитина, яка прийшла сьогодні в дитячий садок, – це майбутній трудівник, активний учасник грандіозних звершень, що відбуваються в нашій країні [1].

Вибір професії – чи не найголовніший чинник того, як складеться подальше життя та як ти будеш себе почувати. Адже всім хочеться не лише заробляти гроші, але й реалізувати свій потенціал та отримувати справжнє задоволення від своєї діяльності [2].

Професія – це вид праці, діяльності, самоствердження людини, у перекладі з латинської означає «оголошую свою справу». Це поняття характеризує категорію людей, які займаються певним видом трудової діяльності [3].

У віці 3–4 років ефективно використовується психодіагностика, анкетування, тестування з метою виявлення здібностей вихованців.

На 4–6-му роках життя відбуваються подальші зміни у фізичному, психічному, соціальному розвитку дитини. В період старшого дошкільного віку закладаються передумови майбутньої праці:

- поглиблюється мотивація трудових доручень;
- формуються уявлення про працю людей, їх професії;

- формуються певні уявлення про працю і на цій основі виховуються почуття поваги до праці дорослих;

- діти вчаться цінувати працю;

- з'являються прагнення до трудової діяльності та здатність самостійно ставити мету діяльності;

- формуються деякі особистісні якості – працелюбність, наполегливість, старанність.

Проведення інтегрованих занять, організація ігрової діяльності та професійне інформування розширює кругозір дітей, знайомить з цікавими людьми, які досягли успіху у житті, розповідаючи про їхні професії та хобі [4].

Знання про професії діти отримують від батьків, вихователів, старших братів і сестер, бабусь і дідусів, однолітків, із власних спостережень, за допомогою засобів масової інформації. Засвоєння малюками певних знань про працю дорослих, різноманітні професії стимулює виникнення у них нового типу поведінки, опосередкованої уявленнями про трудові і суспільні функції людей, про ставлення до праці, одне до одного.

Старші дошкільники знайомі з різноманітними видами праці: виробнича, сільськогосподарська, у сфері обслуговування тощо. Загалом у переліку професій дошкільники виокремлюють приблизно 90 їх найменувань. Та це не означає, що про кожен професію вони мають вичерпні уявлення [5].

Найпопулярніші серед дошкільників професії системи «людина-техніка», передусім – водій різноманітних видів транспорту, будівельні спеціальності (зварювальник, кранівник, бульдозерист, екскаваторник, столяр, слюсар, муляр); військові (льотчик, танкіст, ракетник, вертолітник, космонавт); різноманітні робітничі професії (вантажник, кочегар, гірник, ткаля, оптик, полірувальник, поліграфіст) тощо. Досить привабливі для них професії системи «людина-людина», як лікар, вихователь, няня, музичний керівник, учитель, продавець, кухар, медсестра, міліціонер. Добре відомі дітям професії системи «людина-природа»: садівник, дресирувальник, хлібороб, рибалка тощо. Небагато прихильників мають професії системи «людина-художній образ», наприклад актор, письменник, скульптор. Однак у цій системі популярні серед дітей професії циркача, балерини, музиканта [6].

Уявлення дітей про професії мають суттєві статеві відмінності. Дівчатка віддають перевагу професіям системи «людина-людина», хлопчики – системи «людина-техніка», військовим спеціальностям. Вони

частіше, ніж дівчатка, називають професії системи «людина-природа» і «людина-художній образ», тобто є носіями ширшої інформації про професії [7].

За даними А.Н. Белоус, діти старшого дошкільного віку можуть назвати 4–15 професій, які вони зустрічали у своєму досвіді. Зокрема, хлопчики краще обізнані із традиційно «чоловічими» професіями: військовими (льотчик, танкіст, ракетник), спеціальностями, пов'язаними з роботою на різних видах транспорту, на сільськогосподарських машинах, з будівництвом (каменяр, будівельник, зварювальник, кранівник, бульдозерист, екскаваторник). Дівчатка частіше називають «жіночі» професії вихователя, вчителя, лікаря, медсестри, перукаря, музичного працівника, продавця [8].

Для ознайомлення дітей з різноманітними сучасними спеціальностями, ми застосовуємо чимало форм та методів профорієнтаційної роботи. До них належать: профорієнтаційна бесіда; розповідь; сюжетно-рольова гра; наочні методи роботи (спостереження натуральних об'єктів і розгляд зображень об'єктів); заняття; пояснення; перегляд і обговорення казок, фільмів, телепередач профорієнтаційного змісту, тематичні розваги.

До форм профорієнтаційної роботи належать: індивідуальні заняття; конкурси; розваги; показ фотомонтажів про професії; участь у гуртках; знайомство дітей із спеціальностями оточуючих їх людей.

У роботі з дітьми важливий пріоритет принципу активності, за якого кожен дошкільник є активним суб'єктом життєдіяльності зі своїм індивідуальним досвідом і особливим сприйняттям навколишнього світу. Організуючи освітній процес, необхідно використовувати різні засоби й форми роботи, постійно змінювати види діяльності, що стимулює пізнавальну активність дітей.

Дуже важливим у ранній профорієнтації дошкільників є розвиток емоційної сфери, формування оптимістичної життєвої позиції, позитивного світогляду та здатності до рефлексії. Діти мають розуміти свої права і обов'язки. Розв'язанню цих завдань сприяє проведення економічних ярмарків, до участі у яких ми запрошуємо працівників банківської сфери, податкової інспекції, міського управління юстиції. Участь у таких заходах створює умови для виховання креативності й творчих здібностей, діти вчаться бути комунікабельними, впевненими в собі.

Професійно-рольові ігри дозволяють активізувати вміння та навички успішного самовизначення дошкільнят. Під профе-

сійно-рольовою грою ми розуміємо сюжетно-рольову гру, яка характеризується наявністю певної професійної теми, в якій імітується виробнича ситуація, виникає емоційна професійна ідентифікація.

Саме гра є першим штурвалом у руках дитини. За допомогою неї дитина відкриває у собі якості для певної професії.

Видатний педагог В. Сухомлинський писав: «У грі розкривається перед дітьми світ, розкриваються творчі можливості особистості. Без гри немає і не може бути повноцінного розумового розвитку. Гра – величезне світле вікно, через яке в духовний світ дитини вливається життєдайний потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, що запалює вогник допитливості і любові до знань» [9, с. 253].

У процесі ознайомлення дітей з професіями, гра є дуже важливим і складним компонентом. Вона потребує, щоб дитина яка грається віддавала грі максимум своєї енергії, розуму, витримки, самостійності. Гра постійно стає напруженою працею і через зусилля веде до задоволення [10]. Саме під час процесу гри дитина «добудовує» в уяві все, що недоступне їй в навколишній дійсності, у захопленні не помічає, що вчиться, пізнає нове, запам'ятовує, орієнтується в різних ситуаціях, поглиблює раніше набутий досвід, порівнює запас уявлень, понять, розвиває фантазію.

Провідним видом діяльності дошкільників є гра. Зрозуміло, що дитині мало знати про професію, в неї потрібно пограти. Саме в процесі сюжетно-рольової гри діти відтворюють дії дорослих і відносини між ними, відображають зміст діяльності представників різних професій (лікаря, будівельника, водія, перукаря тощо).

Значний інтерес діти виявляють до настільно-друкованих ігор, як-от: «Збери професію», «Чого не вистачає?», «Вкладиші», де найпростіше завдання – знаходження серед різних картинок двох абсолютно однакових – поступово ускладнюється: діти мають об'єднати картинки не лише за зовнішніми ознаками, а й за змістом. Так, у іграх «Що потрібно лікарю?», «Що є в магазині?», «Що потрібно банкіру?» діти добирають картинки за спільною ознакою і встановлюють зв'язок між предметами.

Театралізована гра відіграє провідну роль у профорієнтаційній роботі з дітьми дошкільного віку. Театралізована гра – гра, в якій діти обіграють сюжет з літературного джерела. Своєрідність даного виду ігор полягає в тому, що діти беруть ролі і відтворюють їх у тій послідовності, в якій вони дані у творі. Це творча гра, так як дитина передає образ по-своєму [10].

З метою знайомства дітей з професіями і діяльністю дорослих для драматизації підбираються невеликі твори.

Важливу роль у роботі з профорієнтації відіграють дидактичні ігри. Спільно з дітьми вихователі розігрують інсценівки, навчаючи дошкільників правильно поводитися у певних ситуаціях, створювати художні образи за темами. Також діти граються з ляльками, вдягненими в спеціальний одяг людей різних професій. Ігрові дії дають змогу з'ясувати, для чого людині тієї чи тієї професії потрібні певні елементи одягу. Навіщо будівельнику каска? Навіщо шахтарю каска з ліхтариком? Навіщо кухареві фартух і ковпак? Навіщо космонавту скафандр тощо.

Дидактична гра – це практична групова справа з вироблення оптимальних рішень, застосування методів і прийомів у штучно створених умовних, що відтворюють реальну обстановку.

Значення дидактичних ігор – сприяти засвоєнню, зміцненню у дітей знань, умінь, розвиток розумових здібностей. Дидактична гра є засобом всебічного розвитку дитини.

Зміст ігор формує правильне ставлення до предметів навколишнього світу, до природи. Систематизує і поглиблює знання про Батьківщину, людей різних професій і національностей.

Дидактична гра розвиває мову дітей; поповнює і активізує словник дитини; формує правильну вимову, розвиває зв'язне мовлення. Дидактична задача – основний елемент дидактичної гри – визначається метою виховного і навчального впливу. Дидактичні завдання різноманітні: ознайомлення з навколишнім світом, знайомство з природою, знайомство з професіями дорослих, з побутом людей.

Змістом дидактичної гри є навколишня дійсність, тобто, природа, люди, їхні взаємини, праця. У дошкільній педагогіці дидактичні ігри поділяються на три основних види: 1) ігри з предметами; 2) настільно-друковані ігри; 3) словесні ігри.

Ігри з предметами. Використовуються іграшки і реальні предмети, граючи з ними, діти вчаться порівнювати, встановлювати схожість і відмінності предметів.

Для вирішення дидактичної задачі – знайомство з професіями дорослих, мною використовуються такі ігри з предметами: «Збери набір перукаря» (іграшкові ножиці, гребінці, фен, лак, бігуді – діти вибирають з безлічі різноманітних предметів). «Будівельник» (з безлічі предметів діти вибирають ті, що можна побачити на будівництві – іграшкові – цеглинка, кран, трактор). Також діти взаємодіють з ляльками, на яких

одягу людей різних професій. Граючи з ними, діти аналізують, і роблять висновки для чого людині тій чи іншій професії потрібен даний вид одягу. Наприклад: Навіщо будівельнику каска? Кухареві фартух і ковпак?

Настільно-друковані ігри. Види настільно-друкованих ігор:

1. Підбір картинок по парам. Найпростіше завдання у цій грі це перебування серед різних картинок двох абсолютно однакових. Поступово завдання ускладнюється. Дитина об'єднує картинки не тільки за зовнішніми ознаками, а й за змістом. Наприклад, дані 3 картинки із зображенням Айболита, на одній з них немає в руках доктора портфеля, діти повинні вибрати дві інші картинки.

2. Підбір картинок за спільною ознакою. Встановлюється зв'язок між предметами. Наприклад, «Що потрібно лікарю?», «Що потрібно перукаря?», «Що є в магазині», і т.д. Діти підбирають картинки з відповідними предметами.

3. Запам'ятовування складу, кількості розташування картинок. Наприклад, у грі «Відгадай, яку картинку сховали?» Діти повинні запам'ятати зміст картинок, а потім назвати ту, яку приберуть зі столу. Даний вид ефективно сприяє розвитку пам'яті.

4. Складання розрізних картинок і кубиків. Для вирішення дидактичної задачі – знайомство з професіями дорослих, дані картинки можуть бути на теми різноманітних професій. Даний вид ефективно сприяє розвитку у дітей логічного мислення.

5. Опис, розповідь пір картинці з показом дій, рухів. Завдання: розвиток мовлення дітей, уяви, творчості. Наприклад, гра «Відгадай, хто це?» Дитина зображує звук і рух задуманого.

Словесні ігри. Побудовані на словах і діях, що грають. У таких іграх, діти вчаться, спираючись на наявні уявлення про предмети, поглиблювати знання про них, тому що в таких іграх потрібно використовувати набуті раніше знання. Діти самостійно вирішують різноманітні розумові завдання. Описують предмети, відгадують за описом, знаходять ознаки подібності та відмінності, групують предмети за різними ознаками [10].

Таким чином, гра є найважливішим засобом розвитку, навчання та виховання дошкільнят. І є невід'ємним засобом знайомства дітей з професіями дорослих.

У формуванні профорієнтації дітей важливу роль відіграє читання художніх творів. Своєю емоційністю, образністю, жвавістю дитяча книжка заряджає дітей ентузіазмом, формує ціннісне ставлення до

праці, пробуджує інтерес, бажання наслідувати персонажів літературних творів, подібно до них старанно працювати. Як підсумок засвоєння змісту прочитаних творів проводять з дітьми театралізовані ігри. Особливе задоволення і радість дарують дошкільникам театралізовані вистави, де діти є і акторами, і глядачами. Така нетрадиційна форма роботи з профорієнтації дає змогу активізувати навіть сором'язливих і невпевнених у собі дітей, розкрити їх потенціал.

Велику роль у формуванні правильних уявлень про працю відіграє сім'я, вона найбільше сприяє трудовому вихованню дітей. Діти спостерігають за роботою батьків, інших родичів, бачать, як вони цікавляться справами один одного, їх взаємодопомогу [11].

Дорослі мають ознайомити дітей з різноманітним світом професій, здійснюючи це планомірно і послідовно. Знання слід надавати в певній системі: назва професії, її значення для довкілля, суспільства, трудові дії, спеціальний одяг і обладнання, необхідні професійні якості.

Значну роль у виборі професії відіграє темперамент. Від нього залежить вплив на діяльність різних психічних станів, викликаних неприємною обстановкою, емоційними факторами. Люди холеричного темпераменту більше придатні для активної ризикованої діяльності, сангвініки – для організаторської, меланхоліки – для творчої діяльності в науці й мистецтві, флегматики – для планомірної, неквапливої й плідної діяльності. Далеко не останню позицію у професійному самовизначенні займають характер та самооцінка особистості.

У цілому комплекс педагогічних умов, які впливають на формування уявлень про сучасні професії дорослих у дітей дошкільного віку, можна визначити так:

1. Підбір та ознайомлення дітей з інформацією про особливості професій дорослих, враховуючи психологічні (вікові) та індивідуальні особливості дітей.

2. Структурність та планомірність використання розробленої методики ознайомлення дітей з професіями дорослих.

3. Наявність матеріальної бази (розвивального середовища) під час формування уявлень про сучасні професії дорослих у дітей.

4. Співпраця сім'ї і дошкільного навчального закладу щодо ознайомлення дітей зі світом професій.

Схарактеризовуючи профорієнтаційну роботу з дітьми дошкільного віку, можемо зазначити, що основними способами формування психологічної готовності дошкільника до праці є ознайомлення його з пра-

цею дорослих, результатами якої є організація відповідно до їх вікових та індивідуальних можливостей трудової діяльності. Зміст і методи щодо формування уявлень про професії у дитячому садку обумовлюються програмою навчально-виховної роботи, досить важливу роль у такому формуванні відіграє сім'я яка являється сукупністю найперших уявлень про професії у дітей та про цінність людської праці.

Знайомство дошкільників з професіями не тільки розширяє загальну обізнаність про навколишній світ та кругозір дітей, але й формує у них певний елементарний досвід професійних дій, й таким чином сприяє ранній професійній орієнтації. При розробці змісту, форм і методів роботи з ранньої профорієнтації беруться до уваги дидактичні принципи: систематичність, послідовність, доступність, науковість, наочність, наступність. В роботі щодо реалізації даного напрямку доводиться стикатися з певними складностями, адже профорієнтація дошкільників – це новий, маловивчений напрямок в дошкільному вихованні.

Крім того, профорієнтація – це найефективніший засіб збільшення авторитету батьків в очах дитини. З перших днів від народження дитини батьки виношують сподівання, що вона виросте гармонійною особистістю, успішним спеціалістом, продовжить їх справу чи реалізує здібності та вміння у самостійно обраній сфері діяльності. Намагаючись виховати її цілеспрямованою, працелюбною, здатною долати труднощі на шляху до мети, вони покладають сподівання і на досвід дошкільних установ.

Відчутно впливає на формування у дітей прагнення працювати емоційне ставлення дорослого до виконуваної роботи. З раннього віку діти повинні бачити приклад раціонально організованої праці, оволодівати культурою праці: вмінням ставити мету (спочатку з допомогою дорослого, потім – самостійно), планувати й організувати роботу, використовувати обладнання, послідовно здійснювати раціональні трудові дії, підтримувати порядок на робочому місці тощо.

Виховна ефективність ознайомлення з працею дорослих залежить від ефективності процесу спостереження, від того, на які аспекти праці дорослих спрямована увага дітей. Самі вони зацікавлюються передусім зовнішніми виявами процесу праці: послідовністю операцій, предметами, знаряддям праці тощо.

Слід зазначити те, що ігрова діяльність необхідна, вона відкриває широкі можливості для навчання дошкільників, а головне надає ранню профорієнтаційну підготовку. Важливо пам'ятати, що кожна дитина індивідуальна, вона має свій характер та його риси.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, гра – інструмент, яким дошкільник керується в створенні уявлень про певну професію. Програючи у грі всі моменти професії у дитини виникає симпатія до неї, що в подальшому створює шлях для успішної реалізації себе у цьому виді діяльності. Ми бачимо, що профорієнтація – це не одноразова акція, яка проводиться у випускних класах шкіл, а систематична робота з дітьми та молоддю.

Ми бачимо, що у суспільстві дедалі зростає рівень вимог щодо професіоналізму та фахової підготовки спеціалістів. Життя вимагає від людини вміння орієнтуватися в навколишньому світі, шукати інформацію, бути компетентним в обраній справі, працювати в команді, приймати нестандартні рішення. Тому профорієнтація мусить стати повноцінним навчальним курсом, який молодь буде вивчати протягом свого становлення: від дитячого садка до професійно-технічного чи вищого навчального закладу. Освіта не лише озброює сумою знань чи виховує певні навички, але й «відкриває людині саму себе», виявляє й розвиває її здібності, генетичні задатки, формує потреби й інтереси до майбутньої професії. Саме завдяки освіті особистість знайомиться з основами майбутньої професії і свідомо здійснює свій вибір.

Список бібліографічних посилань:

1. Сахаров В.Ф. Профессиональная ориентация школьников. М.: Просвещение, 1984. С. 44–47.
2. Захаров Н.Н. Професійна орієнтація дошкільнят. М.: Просвітництво, 1988. 228 с.
3. Бєленька Г.В. Зростання дошкільника в праці. *Дитячий садок*, 2010. №8. С. 77–87.
4. Кисіль Світлана Володимирівна методист з профорієнтаційної роботи. *Профорієнтаційна робота Броварського навчально-виховного об'єднання*. 2014. URL: <http://bnvo.com.ua/content/профориєнтаційна-робота>.

VELYCHKO Oksana,

tutor of preschool educational institution 74 "Lisova Pisnya", Cherkasy

EARLY CAREER GUIDANCE WITH PRESCHOOL CHILDREN

Summary. Introduction. Early career guidance is the identification of inclinations, interests of children in a particular subject, the type of employment of children with a view to further professional orientation. To introduce different kinds of work of adults a lot of methods are used, such as sightseeing works, review of paintings, demonstration of films, didactic and story-role games, participation of children in the work of adults.

Purpose. To consider and substantiate the process of early guidance of preschool children.

Methods. In the research theoretical and empirical methods are used.

Results. The educational effectiveness of familiarization with the work of adults depends on the effectiveness of the observation process, on what aspects of adult work the attention of children is focused. They are primarily interested in external manifestations of the work process: the sequence of operations, objects, tools, etc. It should be

5. Криворученко Н.І. Ознайомлення дітей з працею дорослих. *Дошкільне виховання*, 1972. № 9. С. 30–34.
6. Бєленька Г.В. Ким хочуть стати наші діти? *Дошкільне виховання*, 2008. № 5. С. 5–6.
7. Животівська Г. Усі професії хороші – вибирай на свій смак: корекційно-розвивальне заняття з дітьми старшої групи ДНЗ. *Психолог дошкільця*, 2010. №6. С. 43–45.
8. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
9. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Київ: Радянська школа, 1977. 380 с.
10. Грузинська І. Формування уявлень про професії у дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності. URL: http://visnuk.ird.npu.edu.ua/files/ira_2.pdf.
11. Ігнатенко П.Р. Роль трудового виховання у виборі професії. Київ: Знання УРСР, 1988. 48 с.

References

1. Sakharov, V.F. (1984). Professional orientation of students. Moscow: Prosvyshchenie. 44–47. (in Rus.).
2. Zakharov, N.N. (1988). Professional orientation of preschool children. Moscow: Enlightenment. 228 p. (in Ukr.).
3. Belenka, G.V. (2010). The growth of preschoolers in labor. *Kindergarten*, 8: 77–87.
4. Kisil, S. (2014). The vocational guidance of Brovar educational and educational association. Retrieved from: http://bnvo.com.ua/content/career_guidance.
5. Kryvoruchenko, N.I. (1972). Familiarization of children with the work of adults. *Preschool upbringing*, 9: 30–34.
6. Belenka, G.V. (2008). Who do our children want to become? *Preschool education*, 5: 5–6.
7. Zhivotovskaya, G. (2010). All professions are good – choose according to your taste: correction and development session with the children of the senior group of the State Pedagogical University. *Psychologist of preschool*, 6: 43–45.
8. Dutkevich, T.V. (2012). Child psychology. Educ. tool. Kyiv: Center for Educational Literature. 424 p. (in Ukr.).
9. Sukhomlinsky, V.O. (1977). Heart I give to children. Kyiv: Soviet school. 380 p. (in Ukr.).
10. Gruzynska, I. (2018). Formtion of ideas about professions in older preschool children in the course of play activities. Retrieved from: http://visnuk.ird.npu.edu.ua/files/ira_2.pdf.
11. Ignatenko, P.R. (1988). The role of labor education in the choice of profession. Kyiv: Knowledge of the USSR. 48 p. (in Rus.).

noted that game activities are necessary, it opens wide opportunities for preschoolers, and most importantly provides early career guidance.

Conclusion. Career guidance should become a full-fledged educational course that young people will learn as they develop, from kindergarten to higher education. Education not only equips the sum of knowledge or develops certain skills, but also "opens the person to himself", identifies and develops his abilities, genetic inclinations, shapes the needs and interests of the future profession. It is through education that the person becomes acquainted with the basics of the future profession and consciously makes his choice.

Keywords: adult work; profession; vocational guidance; methods; techniques and forms of career guidance.

Одержано редакцією 20.01.2020
Прийнято до публікації 11.02.2020